

Jaarstukken 2018

gemeente
gouda

3.9 Overhead

3.9.1 Inleiding

Met ingang van het verslaggevingsjaar 2017 zijn de verslaggevingsvoorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor de gemeenten aangepast. De aanpassing van het BBV betrof de grootste sinds de invoering van het BBV. Om te voldoen aan voorschriften van het BBV is voor het eerst in de programmabegroting 2017-2020 binnen Algemene dekkingsmiddelen een nieuwe productgroep Overhead gevormd.

Doordat de overhead op een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en voor het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'.

Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden/functionele programma's.

3.9.2 Toelichting op de overhead

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma's en niet apart inzichtelijk gemaakt.

De totale kosten voor de overhead (inclusief het bedrag dat is toegerekend aan externe kostendragers) is in het jaar 2018 uitgekomen op € 20,4 miljoen en bedraagt 8% van de totale exploitatie (exclusief toevoegingen aan reserves). Het overheadpercentage voor de jaarrekening is gelijk aan het percentage dat in de begroting is opgenomen.

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda de volgende onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Bestuursondersteuning en communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Directie	Kosten van de 3 directieleden en de bijbehorende management ondersteuning.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/kantine en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concernbrede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
Inkoop	Kosten die worden gemaakt t.b.v. inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische ondersteuning	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.
Primaire proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistentes en administratieve medewerkers).

Toerekening aan grondexploitaties, voorzieningen en investeringen

In het BBV is voor de grondexploitaties, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoorden van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de

overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen.

De overhead die is doorberekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 1,43 miljoen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven

Doordat de overhead sinds de BBV-wijziging op een apart overzicht wordt verantwoord en niet wordt doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt. De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.9.3 Specificatie overhead

Lasten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Bestuursondersteuning	1.098	1.080	18
Concernstaf	495	522	-27
Directie	586	622	-36
Facilitaire zaken	1.633	1.658	-25
Financiën	1.516	1.530	-13
HRM	5.057	5.883	-826
Huisvesting	3.108	3.037	71
Informatievoorziening en automatisering	5.034	5.574	-539
Inkoop	851	789	63
Juridische ondersteuning	1.529	1.395	134
Primair proces	2.175	2.340	-166
Toerekening externe kostendragers	-1.253	-1.429	176
Totaal lasten	21.830	23.001	-1.172

Baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Concernstaf	0	0	0
Facilitaire zaken	-11	-11	1
HRM	-610	-1.275	665
Huisvesting	-446	-513	67
Informatievoorziening en automatisering	-963	-1.165	203
Inkoop	-741	-792	51
Juridische ondersteuning	-68	-42	-26
Primair proces	-261	-268	6
Totaal baten	-3.100	-4.067	967

3.9.4 Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moeten worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Zie ook het onderdeel beleidsindicatoren in programma 8 Veiligheid en bestuur.

omschrijving	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018
Totale overheadkosten (programma totaal)	18.730	18.935
Toerekening externe kostendragers	1.253	1.429
Totale overheadkosten (excl toerekening)	19.982	20.363
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	265.448	259.245
Berekend overheadpercentage	8%	8%
Overheadpercentage gebruikt voor toerekening aan heffingen en tarieven	5%	5%